

Najoqqutassat eqimattat nutaat, Kalaallit Nunaanni 1950-miit 1986-mut nutaanngorsaannermut tunngasut

Sorsunnersuup kingulliup kingunerani ukiuni qulikkaani Kalaallit Nunaat sanaartorfiungaatsiarsimavoq. Kinali aalajangiisuusarsimava, byggesten qanorlu aalangiinerit ingerlasarsimappat? Danmarkimi Rigsarkivimi najoqqutassat digitaliusut Kalaallit Nunaanni nutaanngorsaannermut tunngasut nassaarineqarsinnaapput, taakkulu pillugit ataani paasisaqarnerusinnaavutit.

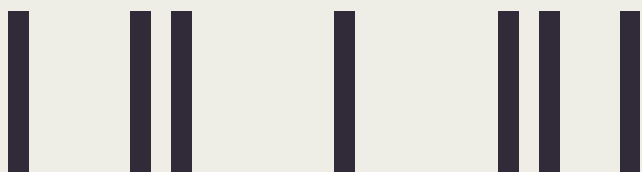

Blok P, 1966-mi sanaartugaq 2012-milu isaterneqartoq, Nuuk, Jens Christian Madsenip embedsarkivia, Rigsarkivet.

Kalaallit Nunaannut nutaali-aasumut pileriartuaarneq

Kalaallit Nunaata Europami pissutsinut assingusumik "nutarternissaa" ilungersuutigalugu, sorsunnersuup aappaata kingunerani ukiuni qulikkaani illunik, aalisakkanik suliffissuarnik amerikamiullu sakkutooqarfiinik sanaartungaatsiartoqarsimavoq. Najoqqutassani Kalaallit Nunaanni suut sanaartugassaasimanersut qanorlu sanaartornissamut aalajangiinerit ingerlanneqarsimanersut atuarneqarsinnaapput.

Najoqqutassat eqimattat Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu suleqatigalugu katersugaapput.

Najoqqutassat eqimattat suuppat?

Najoqqutassat eqimattat tassaapput, najoqqutassat allaqqaakkat internetikkut aaneqarsinnaasut. Najoqqutassat qallunaatut ataasiakkaallu kalaalisut allaqqapput digitaliullutillu. Najoqqutassat oqaluttuarisaanermi sammisanik aalajangersimasunik erseqqissaanermut atorneqarsinnaapput. Ilisarititsinermi uani qallunaatuumiit kalaallisut nutsikkami atuarneqarsinnaapput, najoqqutassat eqimattat sammisanik sunik imaqarnersut, qanorlu atorneqarsinnaanersut.

Kiap atorsinnaavai?

Tusagassiortut, ilinniartut, ilinniartitsisut: Najoqqutassat eqimattat digitaliusut Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaaneranut soqutiginnittunut tamanut atugassiaapput. Assersuutigalugu tusagassiortunut, ilisimatusartunut

Qanoq aaqqissugaappat?

Allagaatit tulleríiaat allagaatinillu pilersitsisut: Allagaatit tulleríiaat allagaataapput ataqatigiissaakkat. Allagaatinik pilersitsisut tassaapput oqartussat, ingerlatseqatigiiffiit imaluunniit inuit, allagaatinut tulleríiaanut allagaatinik pilersitsisiuusut imaluunniit katersuisut.

Thule Airbase pillugu assit allagaatillu, Udenrigsministeriap allagaateqarfia, Rigsarkivet.

Sakkutooqarfiunngitsumi sanaartorneq

Sorsunnersuup aappaata kingorna nuna-siaatitut atassuteqaatit - soorlu Danmarkip Kalaallillu Nunaata imminnut atassuteqaataat - FN-imit isornartorsiorneqarnerulerput, Danmarkillu Kalaallit Nunaannut ingerlatsinera taamaalilluni sunnerneqarpoq. 1948-mi Danmarkimi statsministeri ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsivoq. Ataatsimiititaliarsuaq Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni-, kiisalu politikikkikut aningaasatigullu pissutsinik pitsanngorsaanissamut pilersaarutininik saqqumiusissussanngorpoq. Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaani "G50"-mik taaguuserneqartumi taakkartorneqarpoq, illunik, napparsimmavinnik, atuarfinnik assigisaanillu, kiisalu atortulersuutininik sanaartorneq, Kalaallit Nunaata nutaanngorsarneranut pingaaruteqarluinnartuusoq. Pilersaarutininik piviusunngortitsinermi qitiusumik suliaqartoq tassaasimavoq Grønlands Tekniske Organisation (GTO), 1950-miit 1986-p tungaanut Københavnimi allaffeqarfilik.

Nunasiaataajunnaartitsineq ilutigalugu Kalaallit Nunaat 1953-mi Danmarkimi amteqarfinngortinneqarpoq, ukiullu 26-it qaangiummata 1979-mi Kalaallit Nunaat namminersornerulerluni. Ukiut ingerlanerini suliassaqarfiit amerlasuut Namminersornerullutik Oqartussanit tiguneqarput. 1986-mi aamma GTO, sanaartortut atortoqarfiillu suliffeqarfiat Namminersornerullutik Oqartussat ataanniilerpoq. GTO tamatumani Nuna-Tekinngorpoq, allagaateqarfinnilu najoqqutassat eqimattat annerpaartaat, Danmarkimi aqutsisuneersuupput (1950-1986).

Nuummi 1972-mi sanasut. Assiliisoq Børge Fristrup, Arktisk Institut.

Amerikamiut sakkutooqarfii- ni sanaartorneq

Sorsunnerup nillertup 1950-mi sakkortusiartornerata-, kiisalu kangiani kitaanilu ataatsimoor-tukkuutaanik pilersitsiortornerup kingunerisaanik, USA-p Kalaallit Nunaanni sakkutooqarfinnik rada-reqarfinnillu sanaartornissaq aallartisarsimavaa. Danmarkip USA-llu Kalaallit Nunaata illersornissaanik aprilimi 1951-mi isumaqatigiissuteqarsimanageranni, Amerikamiut sakkutooqarfiinik sanaartorneq periarfissaalersimavoq. Sanaartornissaq aamma suliffeqarfinnut namminersortunut annertuumik isertitaqarnissamut periarfissiisimavoq.

Sanaartorneq qallunaanut suliffeqarfinnut suliassiivoq. Aammali qallunaat sanaartugassanik suliassinneqartartut amerikarmiut sakkutooqarfimmiinnerat, Danmarkip pisortatigoortumik Kalaallit Nunaannut oqartussaaginnarnissaminnik ilungersuutiginninnerannut ilaavoq. Ilungersuutiginnissimaneq Udenrigsministeriap Grønlandsdepartementillu allagaaterarfiini ersarippoq – kiisalu uani, nalunaarsuivinni tullerriaani nalinginnaasuni, aamma naalakkersuisoqarfimmi pisortaanerup allagaateqarfiani.

Qaanaamiit 1954 miss., Jens Christian Madsenip embedsarkivia, Rigsarkivet.

Najoqqutassat pillugit

Sammissat ilaat, najoqqutassanit er- seqqissarneqartut

Inuussutissarsiorne-
rup oqaluttuarisaane-
ra: Kalaallit Nunaanni
inuussutissarsiornerup
ineriartornera, kiisalu
assaar atorlugit sulineq
industriitut.

Atuarfik, peqqissu- seq illullu

Atuarfiit peqqinnissaqar-
fiillu kiisalu inissanik
sanaartornerup ineriartor-
tortinneqarnerat.

Najoqqutassat sammisanik allanik erseqqissaapput

Suliaqartut, allagaatinik
pilersitsisut allagaatil-
lu pillugit atuarninni
– kiisalu minnerunngitsu-
mik najoqqutassanik mi-
sissuininni, sammisanik
sammisallu tunngaviinik
allanik isumassarsiaqar-
simassaait.

Qallunaat kalaallillu sunneeqataanerat

Kalaallit sunneeqataanis-
saannut ineriartortitsi-
neq atugassarititaasullu,
qallunaanit sinaakkuser-
sukkat.

Sumiiffiup oqaluut- tuassartaa

Sanaartorneq piler-
saarutiniit malinnaavi-
giuk, pisortaqarfimmiit
illunillu titartaasartuniit
sanaartornerup siumut
ingerlanerata isigineqar-
nera.

Maluginiaruk

Suliaqartut, allagaatinik
pilersitsisut allagaatil-
lu pillugit atuarninni
– kiisalu minnerunngitsu-
mik najoqqutassanik mi-
sissuininni, sammisanik
sammisallu tunngaviinik
allanik isumassarsiaqar-
simassaait.

Atugassarititaasut assigiinngitsut

Atugassarititaasut assi-
giinngitsut ass. qalluna-
ani kalaallinilu sulisartuni
mesterini imaluunniit
akissarsiat sulinermilu
atugassarititaasut nali-
giinnginnerat.

Piorsarsimassutsit naapinnerat

Nakkutilliisut angala-
nerminni oqaluttuaat
(qallunaat isaanniit),
piorsarsimassutsikkut
oqaluttuarisaanermut
tunngatillugu qallunaat
kalaallillu piorsarsimas-
susaasa naapinnerannik
erseqqissaaqataapput.

Najoqqutassat qanoq toqqarsimanerigut

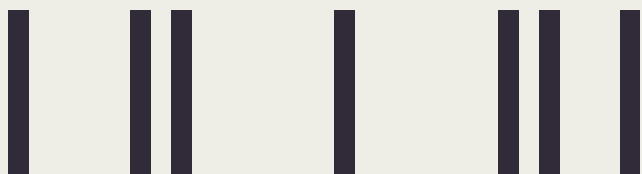
Rigsarkivimi allagaatit eqimattat tusintilikkuutaat, Kalaallit Nunaanni nutaanngorsaanerup nalaani sanaartornermut tunngasut nassaarineqarsinnaapput. Ataani atuarneqarsinnaapput allagaatit eqimattat 50-t missaanniittut toqqarneqarsimanagerannut aalajangiinermut tunngaviit, toqqakkanut toqqarsimanngisanullu assersuutit aamma nassaarineqarsinnaallutik.

Najoqqutassat Kalaallit Nunaannut tunngasut sooq taakkorpiaat?

Kalaallit Nunaanniit piumasarineqarsimavoq, Rigsarkivip allagaataat digitaliserigassat, tassaassasut sanaartornermi aalajangiinernermut suliat kiisalu suliffeqarfimmut sanaartortitsisumut tunngasut. Tamatumani pingaartumik peqqutaavoq, allagaateqarfiit Kalaallit Nunaanniittut pillugit paasisimasaqassutsip qaffassarnissaa.

Tassami Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu sanaartornermut suliat tigussaasut amerlanersaat nassaarineqarsinnaapput. Tamanna peqqutigalugu sanaartornermut suliniutit tigussaasut najoqqutassani eqimattani ilanngunneqarsimanngillat.

Toqqaanermut ingerlatsinermi naleraq taamaattumik tassaasimavoq: Tamaat isigalugu pilersaarsiorneq, aalajangiinermi suliat ingerlatseqatigiiffillu. Sinaakkutissat minnerunngitsumik Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliarsuup 1950-meersup pilersitarivai, apeqqutilli tunngaviusut suliaqartunit marlunnit pingaarutilinnit tassaasunit, Grønlandsministeriami sanaartornermik ataatsimiitsitaliaanit aamma taarsiisumit, Tilsynsrådet for Grønlands Tekniske Organisationimit aalajangerneqarsimapput. GTO pisortanut tunngatillugu aallartinnerliorsimavoq, taamaattumik Grønlandsdepartementi pingaarutilimmik akisussaaffeqarsimavoq.

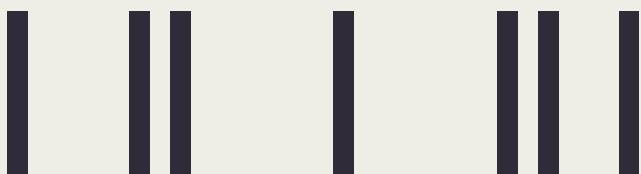

Ilanngunneqanngitsunut assersuutit

Najoqqutassanut eqimattanut sinaakkusiliaq allagaatinut eqimattanut 50-nut killeqartinneqarpoq. Taamaattumik – aalajangiinermik suliaqarnermut pilersaarusiornermullu atatillugu – najoqqutassat eqimattat amerlasuut ilaatinneqanngillat. Assersuutigalugu illoqarfimmik pilersaarusiornermut tunngasut, Rigsarkivimi Danmarkimi allagaatini tul-leriaani atilinni Fællessager, sager vedr. generelle spørgsmål m.m., allagaatinik pilersitsisup Grønlands Tekniske Organisationip ataani nassaarineqarsinnaasut. Tamaat isigalugu Tilsynsrådet for GTO-p (ataani takuuk) illoqarfimmut pilersaarutit suliarisimavai. Grønlandsministeriami (eqimattat 11-t) j.nr. 4023-mi illoqarfimmut pilersaarutit aamma nassaarineqarsinnaapput.

Najoqqutassani eqimattani sammisaq pingaarutilik erseqqissarneqarsimanngitsoq tassaavoq eqiterinissamik politikki (“lokaliseringspolitikken”) – soorlu Grønlandsministeriap nalunaarsuivinnik aaqqissuussaanni, j.nr. 4013-p ataani taamak taaneqarsimasoq. Suliat eqimattat illoqarfinnut tamanut normullit 23-nik allagaateqarpoq eqimat-tanik.

1964-mi suliaqartartoq pingaarutilik Grønlandsrå-di, Grønlandsministeriami allaffeqarfeqarsimavoq. Grønlandsrådiip allagaateqarfia Grønlandsmini-steriami (katill. Allagaatit eqimattat 93-it) j.nr. 4001-4093-ip ataaniipput. Grønlandsrådi aamma nammineerluni allagaatinik pilersitsisuuvoq 69-ni-lu illerfiusamik allagaateqarfeqarluni allakkanik nalunaarsuutitalinnik imalik. Nalunaarsuut suliat malillugit aggornilersorneqanngilaq, illerfiusamiillu sanaartornermut taamaallaat tunngasunik digita-liseriinissamut tiguisoqarsinnaanani. Nunatta Ka-tersugaasiviani Allagaateqarfianilu allakkat kopiivi Grønlandsrådimersut nassaarineqarsinnaapput, kisianni katersat tamakkiisuunngillat.

Suliaqartut qeqqaneersut sumiffimmeersullu

Kalaallit Nunaanni nutaanngorsaanerup qanoq ingerlanneqarnissaanut, suullu sanaartornermi pingaarnersiorneqassanersut Københavnimiit pisorta qarfirmiit aalajangerneqartarsimapput. Naak najoqqutassat eqimattaneersut malillugit, pingaartumik 1970-ikkunniit kalaallit namminneq sunnuteqaleraluttuinnarsimagaluartut, aalajangiisartut pilersaarusiortartullu 1986-p tungaanut Danmarkimeersuusimapput.

“Arkivskaberne”-p ataani qupperunerup naqqani allagaatinik pilersitsisut ataasiakkaat ilisaritinneqarput. Suliaqartartut ilaat namminee lutik allagaatinik pilersitsisarsimanngillat, immikkoortumili uani anguniarneqarpoq sakkutooqarfiunngitsuni sanaartornermi pingaarutillit, taakku sumiiffii qanorlu allagaateqarfinni nassaarineqarsinnaanersut tamakkiisumik ilisaritinnissaat.

Thule Airbasemi 1960-mi sulisussarsiorneq, Udenrigsministeriap allagaateqarfia, Rigsarkivet.

Rigsdagip Kalaallit Nunaanut ataatsimiititaliaa anner-tusisaaq 1946

Danmarkimi Rigsdagi (Folketingi Landstingilu katillugit) 1925-miit Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliaqarsimavoq. 1946-mi ataatsimiititaliaq annertusineqarpoq, kalaallinik arfinilinnik saniatigut ilaasortaqalerluni. Ataatsimiititaliaq Grønlandskommissionimut 1948-meersumut aallarniutaasutut taaneqarsinnaavoq. Ataatsimiititaliaq namminee rluni allagaatinik pilersitsisuuvoq, ataatsimiinnernit imaqarnilianik, angalanermit nalunaarusianik, isumaliutissiissutip missingiutani assigisaanillu imalinnik. Allagaatini tullerriaani uani nassaarineqarsinnaapput: Rigsdagens udvalgte Grønlandsudvalgs Mødereferater 1946.

Grønlandskommissioni 1948-meersoq

Ataatsimiitsitaliarsuaq tassaavoq isumaliutis-siissummi 1950-meersumi taaneqarsimasumi "G50", Kalaallit Nunaata nutaanngorsarnissaanut najoqqutassanik ilusilersuisoq. Najoqqutassani eqimattani ataatsimiititaliarsuaaqqaqanit marluusunit ataatsimiinnernit imaqarniliat isumaliutissiis-sutillu missingiutaa nassaarineqarsinnaapput. Taakku sanaartornermut pingaaruteqarsimapput. Underkommission III peqqinnissaqarfimmut inu-iaqatigiinnilu apeqqutitut tunngatillugu, Underkommission VII-ilu teknikkikkut suliffeqarfinnut ingerlatseqatigiinnut tunngatillugu.

Grønlandsdepartementi 1950-1988

Grønlandsdepartementi 1950-miit 1955-mut Statsministeriap ataani inissisimavoq. Kingorna 1987-lu angullugu namminersortumik ministeriaasimavoq taaneqartoq Ministeriet for Grønland. Naalakkersuisoqarfik Grønlandsministeriap sanaartornermut ataatsimiititaliaanik pilersitsinermik GTO-llu aqqissuussaananeranut pingaarutilimmik akisussaasuusimavoq.

Tamannalu allagaatini eqimattani ukunani takuneqarsinnaavoq: Grønlandsdepartementets Journalsager 1957-1989. Tassani aamma sanaartornermut iliuusissaq 1960-meersoq nassaarineqarsinnaavoq. Naalakkersuisoqarfiup ataaniippoq 1. kontor, 1950-miit 1953-mut namminersortumik allagaatinik pilersitsisuusimasoq. Grønlandsdepartementet, 1. Kontors Journalsager (til journal I) 1951-1954 naleqqiunneqarput.

Kongelige Grønlandske Handel (KGH) 1950-1985

1950-mi naalagaaffiup niuernikkut kisermaassinera unitsinneqarpoq, Den Kongelige Grønlandske Handelilu Kalaallit Nunaata aqutsisoqarfianit immikkoortinneqarpoq. Naalagaaffimmi suliffeqarfittut namminersortutut, KGH-p pisiniarfiit, toqqorsiviit nioqqutissiorfiillu ingerlassimavai. Taamaattumik KGH sanaartornemi soqutigisaqatigiinni pingaarutilittut inissisimasimavoq. KGH-mi pisortaq sanaartornermi ataatsimiititalia-mi ilaasortaasimavoq, KGH-llu sanaartornissamut pilersaarutitut kissaatai, allagaatini tullerriaani Grønlandsdepartementets journalsageriini sanaartornermut pilersaarutitut tunngasuni-, GTO-meersullu Jens Christian Madsenip embedsarkiviani, projektmaterialeni ersaripput.

Grønlands Tekniske Organisation (GTO) 1950-1986

GTO illuliorititsisuusimavoq, sanaartornermi- aamma sanasunik namminersortunik suliarinnittussarsiuinermi pilersaarusiortuusimalluni, suliaassanilu ulluinnarni aqutsisuusimalluni. GTO-p allagaateqarfia Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu agguataarneqarsimavoq.

Rigsarkivimi allagaatit suliarinnittuneersut nakkutilliisuneersullu, soorlu Anlægs- og Driftskontorimeersut aamma Tilsynsrådet-meersut nassaarineqarsinnaapput. Allagaatit tullerijiaat qitiusut tassaapput Grønlands Tekniske Organisations fællessager, sager vedr. generelle spørgsmål 1936-1989. GTO-mi pisortaq (1965-miit pisortaq) tassaasimavoq Gunnar Palle Rosendahl. Embedsarkiviani allagaatit GTO-p suliaqartartunut allanut attaveqarsimanera, GTO-milu atugassarititaasut pillugit erseqqissaapput. Allagaatit tullerijiaat ima taaguutillit takukkit: GTO, Gunnar Palle Rosendahls embedsarkiv, Diverse materiale 1958-1994.

Danish Arctic Contractors (DAC) 1952-1999

Danish Arctic Contractors ingerlatseqatigiisimapput sanaartugassanik suliaassinneqartartut tassaasut A. Jespersen & Søn, Christiani & Nielsen, Højgaard & Schultz, Kampsax, Monberg & Thorsen aamma Saabye & Lerche. DAC-p illunik, aqqusinernik, sannavinnik, napparsimmavinnik sanaartornermik ingerlatsinermillu attaveqaqatigiinnermillu amerikamiut sakkutooqarfiini Pituffimmi Kangerlussuarmilu suliaqartuusimapput.

DAC-mi atugassarititaasut sulii amerikamiut peqatigalugit isumaqatigiissutiginiarneqarsimapput, tamannalu Udenrigsministeriap Grønlandsdepartementillu journalsagiini, naalakkersuisoqarfimmilu pisortaanerup allagaateqarfiani ersarippoq.

Grønlandsministeriap sanaartornermut ataatsi- miitsitaliaa 1955-1963

Sanaartornermut ataatsimiititaliaq septembarimi 1955-mi, pilersaarutitut tunngatillugu, Kalaallillu Nunaanni sanaartornermut suliffeqarfiup inaar-nissaanut Grønlandsministeriami siunnersuisar-tussatut pilersinneqarpoq. Suliassat pingaarnerit ilaat tassaasimavoq GTO-p aaqqissoqqinnissaanik siunnersuinissaq. Ukiummi siulliit tallimat aqutsis-unut-, oqartussaassuseqarnermullu agguaner-mut tunngatillugu akerleriiffiusimapput. 1957-mi ataatsimiititaliaq aatsaat sularisassat allassimaf-fiannik peqalerpoq, taamaalluni ataatsimiititaliap GTO-p suliai suli malinnaavigisinnaaniassammagit. Ataatsimiititaliaq 1964-mi atorunnaarsinneqarpoq Tilsynsrådet for Grønlands Tekniske Organisatio-nimiillu taarserneqarluni.

Sanaartornermut ataatsimiititaliaq nammineerluni allagaatinik pilersitsisuunngilaq; Grønlandsde-partementets journalsager 1957-1988-meersunili allagaatit, minnerunngitsumillu i Jens Christian Madsenip embedsarkivia nassarineqarsin-naapput: Mødereferater, Grønlandsministeriets Anlægsudvalg 1955-1963 aamma Materiale fra Grønlandsministeriets Anlægsudvalg 1955-1964.

Sanaartornermut ingerlatsi- nermullu allaffeqarfik, GTO 1957-1986

GTO-p aaqqissoqqinnerani 1957/1958-mi, sanaar-tornermut ingerlatsinermullu suliffeqarfimmut tunngasut, Eltjenestenip, Ingeniørkontorip Arki-tektkontorillu ataanni inissimasimasut allaffe-qarfiup nutaap akisussaaffigilersimavai, immik-koortortaqarfimmi ingeniørimit Sanaartornermut ingerlatsinermullu allaffeqarfimmit aqunneqaler-luni. Illunik titartaasartut ingeniørillu allaffeqarfii pilersaarusiornermik taamaallaat suliassinneqarta-lerlutik. Sanaartornermut ingerlatsinermullu allaf-feqarfimmi immikkoortortaqarfimmi pisortaaneq, Kalaallit Nunaanni sumiiffimmi ingeniørini aamma pisortaasimavoq.

Sanaartornermut ingerlatsinermullu allaffeqarfik nammineerluni allagaatinik pilersitsisuunngilaq, kisianni allaffeqarfimmiit ataatsimiinnernit imaqar-niliat allagaateqarfinni tulleriiaani ukunani nassaa-rineqarsinnapput: Grønlands Tekniske Organisati-ons Fællessager, sager vedr. generelle spørgsmål 1936-1989.

Kalaallit Nunaanni sumiiffimmi ingeniørit 1957-1986

GTO-p aqqissoqqinnerani 1957/1958-mi Kalaallit Nunaanni sanaartornermik aqutsineq siammar-simavoq. Teknikkikkut allaffeqarfik Nuummiittoq atorunnaarsinneqarsimavoq, taarsiullugulu sumiiffinni allani, soorlu Nuummi, Aasianni, Qaqortumi Sisimiunilu allaffeqarfinnik nutaanik pilersitsisoqarsimavoq. Allaffeqarfiit taakku immikkut sumiiffimmi ingeniørinit aqutsisoqarsimapput.

Taakku pisortaanerat tassaasimavoq (immikkoortortaqarfimmi ingeniøri) Københavnnimi Sanaartornermut ingerlatsinermullu allaffeqarfimmi immikkoortortaqarfimmi pisortaneq. Sumiiffimmi ingeniørit ukiut tamakkiallugit Københavnnimi GTO-mi ingeniørinut pisortaneq (1965-miit pisortaneq) immikkoortortaqarfimmilu ingeniøri ataatsimeeqatigisarsimavaat.

Sumiiffimmi ingeniørit nammineerlutik allagaatinik pilersitsisuunngillat. Allagaatilli tullerriaat ukua takukkit: Grønlands Tekniske Organisations Fællessager, sager vedr. generelle spørgsmål 1936-1989 (møder i København 1982-1986) aamma Grønlands Tekniske Organisations Distriktsingeniørmøder i København 1959-1964.

*Nuummi 1950-ikkunni
sanasut qallunaat,
Jens Christian Madsenip
embedsarkivia,
Rigsarkivet.*

Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliaq 1960-meersoq

Ataatsimiititaliaq Grønlands Landsrådimit pilersinneqarpoq, Kalaallit Nunaata ineriartortinnissaanut siunissamut ungasinnerusumut anguniagaqarnissaq, kiisalu pilersaarutini nutaanngorsaaneramilu kalaallit sunniuteqaqataanerunissaat kissaatigalugu. Ataatsimiititaliap suliai isumaliutissiisummi "G60"-imi 1964-mi naammassineqartumi pilertinneqarput. Ilaatigut ukiuni qulini tulluuttuni sanaartornermik suliffeqarfimmi aningaasaliinissamut pingaarnersiuilluni eqqartugaq annertoq, tassani nassaarineqarsinnaavoq. Kalaallit namminersortut nalagaaffimmilu atorfillit akornanni assigiinngissutsit pinaveersaartinniarlugit, aalisartullu unammillersinnaanerat illersorniarlugu, G60-imi 1964-imi sumi inunngorsimaneq tunngavigalugu akissaasersuineq pilersinneqarpoq. Taamaallutik kalaallit naalagaaffimmi atorfillit, nunanit allaniit (pingaartumik Danmarkimiit) suliaartortuniit akissarsiaat suliffiinilu atugassarititaasut annikinnerusimapput.

Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliaq 1960-imeersoq nammineerluni allagaatinik pilersitsisuuvoq. Taamaakkaluartoq najoqqutassat eqimattat allagaatini tulleriiaani uani isernermi aatsaat nassaarineqarsinnaapput: Grønlandsdepartementets Journalsager 1959-1989.

Tilsynsrådi 1964-1986

Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaa 26. juni 1964-meersoq malillugu, Sanaartornermik ataatsimiititaliaq atorunnaarsinneqarpoq, Tilsynsrådet for Grønlands Tekniske Organisationimillu taarserneqarluni. Suliassat sulitaakkuusimapput, siullerpaamilli aatsaat kalaallinik marlunnik, landsrådimiit qinikkanik ilaasortaqalerpoq. Ingerlatseqatigiiffiup allanngortinneqarnerani 1973/1974-imi kalaallit sinniisut amerlanerulersimapput. Tilsynsrådi nammineerluni allagaatinik pilersitsisuuvoq, tassaasut allagaatit tulleriiaat: Tilsynsrådet for Grønlands Tekniske Organisations Mødereferater og oplæg 1964-1986; unali aamma takuuk: Grønlands Tekniske Organisations Fællessager, sager vedr. generelle spørgsmål 1936-1989.

Grønlandsråd 1964-1979

Grønlandsråd 1964-mi Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliaq taarserpaa. Isumalioqatigiissitap kalaallinit tallimanit qallunaanillu tallimanit politikerinit, kiisalu kunngikkormiunit siulittaasunngortitamit ingerlanneqarsimavoq. G60, Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaa ukiumi tassaneersoq najoqqutaralugu atuussimavoq (Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliaq 1960-meersoq aamma takuuk).

Grønlandsråd 1964-mi Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliaq taarserpaa. Isumalioqatigiissitap kalaallinit tallimanit qallunaanillu tallimanit politikerinit, kiisalu kunngikkormiunit siulittaasunngortitamit ingerlanneqarsimavoq. G60, Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaa ukiumi tassaneersoq najoqqutaralugu atuussimavoq (Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliaq 1960-meersoq aamma takuuk).

Sumiiffimmi attaviit ataatsimiititaliaat 1980-1986 miss.

1980-miit Tilsynsråd 1980-mi Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliaq taarserpaa. Isumalioqatigiissitap kalaallinit tallimanit qallunaanillu tallimanit politikerinit, kiisalu kunngikkormiunit siulittaasunngortitamit ingerlanneqarsimavoq. G60, Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaa ukiumi tassaneersoq najoqqutaralugu atuussimavoq (Kalaallit Nunaannut ataatsimiititaliaq 1960-meersoq aamma takuuk).

Najoqqutassat tamarmik internetikkut nassaarineqarsinnaapput

[Rigsarkivip nittartagaani najoqqutassanut atasiallaq](#)

